

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa S. M.
przeciwko Uzdrowisku W. Spółce z o.o. w W.
o przywrócenie do pracy i inne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 marca 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w W.
z dnia 5 marca 2014 r., sygn. akt IV [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 120 zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 5 marca 2014 r. oddalił apelację powoda S. M. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 7 listopada 2013 r., którym zasądzono mu odszkodowanie i oddalono powództwo o przywrócenie do pracy po rozwiązaniu umowy o pracę w trybie art. 52 k.p. Sądy ustaliły i oceniły, że powód ciężko naruszył podstawowe obowiązki pracownicze. Pracodawca rozwiązał umowę o pracę mimo braku zgody organizacji związkowej (art. 32 ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych), dlatego zasądzono odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę. Przywrócenie do pracy byłoby jednak

sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa i zasadami współżycia społecznego (art. 8 k.p.).

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne, to pytanie „czy w sytuacji, w której instytucja prawa materialnego (w omawianym przypadku: art. 45 § 3 *in medio* k.p. w związku z art. 32 ust. 8 w związku z ust. 1 pkt 1 ustawy z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych w związku z art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 56 § 2 k.p.) reguluje kwestię odstąpienia od stosowania danego przepisu (w tym wypadku: art. 45 § 2 w związku z art. 56 § 1 k.p.) – a regulacja ta powodowana jest tymi samymi przesłankami aksjologicznymi oraz teleologicznymi, co przepis ogólny (w tym wypadku art. 8 k.p.) zawierający klauzulę generalną umożliwiającą odstąpienia od stosowania przepisów o charakterze materialnoprawnym, to dopuszczalne jest powołanie się na przepis ogólny (art. 8 k.p.), mimo istnienia specyficznej regulacji szczególnej (art. 45 § 3 *in medio* k.p. w związku z art. 32 ust. 8 w związku z ust. 1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych w związku z art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 56 § 2 k.p.)?”.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jako że oddalając apelację powoda Sąd Okręgowy w sposób oczywisty naruszył prawo, a to:

„a. art. 45 § 3 *in medio* w związku z art. 32 ust. 8 w związku z ust. 1 pkt 1 ustawy o związkach zawodowych w związku z art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 56 § 2 k.p., uznając, iż można nie przywrócić do pracy pracownika szczególnie chronionego ze względu na sprawowaną przezeń funkcję związkową w razie uznania, że jego przywrócenie do pracy jest niecelowe;

b. art. 8 k.p. uznając, iż zastosowanie przywołanego przepisu jest dopuszczalne już w wypadku ogólnego odwołania się do naruszenia jakichś, bliżej nieskonkretyzowanych ani niesprecyzowanych, zasad współżycia społecznego, bez konieczności precyzyjnego i dokładnego wskazania jakie to zasady współżycia społecznego zostały *ad casum* naruszone”.

Pozwany wniósł o nieprzyjęcie skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Istotne zagadnienie prawne nie spełnia się jako podstawa przysądu, gdyż sformułowana kwestia nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa.

Nie są rzadkie sprawy w których pracodawca rozwiązuje umowę o pracę z działaczem związkowym z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, mimo braku zgody organizacji związkowej. Wówczas powództwo o przywrócenie do pracy nie zawsze kończy się powodzeniem, często sądy pracy zasądzają odszkodowanie i oddalają żądanie przywrócenia do pracy na podstawie art. 8 k.p. w związku z art. 477¹ k.p.c. W tym zakresie jest niemałe orzecznictwo, którego skarżący zdaje się nie dostrzegać (nie przedstawia). W sformułowanym zagadnieniu nie ma żadnego *novum*. Błędne jest założenie, że regulacja dająca działaczom związkowym szczególną ochronę zatrudnienia „powodowana jest tymi samymi przesłankami aksjologicznymi oraz teleologicznymi, co przepis ogólny – art. 8 k.p.”. Są to odrębne regulacje i podstawy rozstrzygania sporów (zob. choćby wyroki Sądu Najwyższego z 3 sierpnia 2007 r., I PK 82/07 i z 2 lutego 2012 r., II PK 132/11 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lutego 2012 r., III PK 70/11, a także powołane w nich dalsze orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz Trybunału Konstytucyjnego co do art. 8 k.p.).

Nie jest zasadna podstawa przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd wcale nie stwierdził, że „przywrócenie do pracy jest niecelowe”. Nie mógł użyć takiej formuły, gdyż przepis art. 45 § 2 k.p. w ogóle nie miał zastosowania, co wynika z art. 45 § 3 k.p. Sąd nie stosował art. 45 § 2 k.p. W sytuacji przysługującej powodowi ochrony miał zastosowanie przepis art. 45 § 3 k.p., który wyklucza zastosowanie przepisu art. 45 § 2 k.p., w konsekwencji również kwestię oceny „niecelowości” przywrócenia do pracy. Przepis art. 45 § 2 k.p. nie mógł być zatem naruszony, gdyż nie był stosowany. Podstawę odmowy uwzględnienia roszczenia o przywrócenie do pracy stanowił przepis art. 8 k.p. (w związku z art. 477¹ k.p.c.).

Nieuprawniony jest również drugi zarzut tej podstawy przysądu, gdyż Sąd jasno uzasadnił podstawę rozstrzygnięcia z art. 8 k.p. „W ocenie Sądu powód swoim zachowaniem wobec innych pracowników pozwanej, jak również wobec Inspektora PIP zasady współżycia naruszył. Z zachowaniem zgodnym z tymi

zasadami nie mają nic wspólnego uwagi kierowane pod adresem tych osób, w których powód wskazywał, że są one „tępe, głupie”, że nie ma co tłumaczyć im danych rzeczy, bo i tak nie rozumieją. Także ciągle kwestionowanie kompetencji pracowników, w tym także swojego przełożonego w zgodzie z omawianymi zasadami nie pozostaje. Podobnie za wielce niestosowne należało uznać zachowanie powoda w stosunku do I. B. – pracownika PIP, która wskazywała, że zachowanie to odbiegało do standardowego zachowania działaczy związkowych”. Taka jest ocena Sądu Rejonowego, którą podzielił Sąd Okręgowy. Uzasadnienie zawiera dalsze oceny, w tym że „powód stał na stanowisku, że skoro jest działaczem związkowym to wszystko mu wolno i nikt nie może mu nic zrobić. Z takiego założenia brało się zachowanie powoda, który z wyższością traktował innych współpracowników i dążył do wymuszenia rozwiązania przez nich kwestii zgłaszanych przez powoda po jego myśli. Przy ich sprzeciwie z ich strony obrażał ich, kierując sława które w istocie prowadziły do naruszenia dóbr osobistych tych osób”. Wbrew tezie wniosku są to wystarczająco konkretne zachowania oraz oceny, które wypełniają klauzule generalne z art. 8 k.p. Co do zasady jednak, wykładnia i stosowanie przepisu, który stanowi klauzulę generalną nie może być rozumiana jako możliwość zastąpienia zwrotów niedookreślonych (ogólnych klauzul) przez opis wszystkich sytuacji wyczerpujących te klauzule (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2008 r., III SK 22/08, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 331; podobnie też postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283). Klauzule generalne mają określoną rolę w systemie prawa i dlatego można mówić o ich stosowaniu w konkretnej sprawie. Natomiast próba wykładni klauzuli generalnej, może być odczytana jako ograniczenie takiego przepisu. Zgodność art. 8 k.p. z Konstytucją stwierdził Trybunał Konstytucyjny. Przy występowaniu określonej w nim sprzeczności każde działanie albo zaniechanie może być uznane za nadużycie prawa (wyrok TK z dnia 23 października 2006 r., SK 42/04, OTK-A 2006 nr 9, poz. 125; podobnie w odniesieniu do art. 5 k.c. w wyrok TK z dnia 17 października 2000 r., SK 5/99, OTK 2000 nr 7, poz. 254). Idąc dalej to stosowanie klauzuli z art. 8 k.p. nie może być zatem ograniczane tylko do ciężkiego naruszenia obowiązków przez pracownika. Brak zgody związku zawodowego nie daje więc bezwzględnej ochrony

stosunku pracy pracownika będącego członkiem zarządu związku. We wniosku nie zarzuca się naruszenia art. 52 § 1 pkt 1 k.p., czyli nie kwestionuje się oceny, że skarżący w sposób ciężki naruszył podstawowe obowiązki pracownicze. To zaś stanowiło punkt wyjścia dla dalszych ocen, których wniosek nie podważył. Nie można zatem stwierdzić, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 2 (stosowanego odpowiednio do odpowiedzi na skargę kasacyjną) rozporządzenia z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[l.n]